R. Jesenská:

HUDBA PLACHET

PG
5038
J45H8

492ll

HUDBA PLACHET

RŮŽENA JESENSKÁ

HUDBA PLACHET

BÁSNĚ

V PRAZE 1917

KNIHY DOBRÝCH AUTORŮ

PG
5038
J45 H8

V POZDNÍ CHVÍLI

VĚNOVÁNÍ

Kdo pozvedl mě k Slunci do závrati
a v mysterie štěstí vzkřísil život můj,
mne proměnil, naučil přijímati
a chápat plameny arkana, dal mi tepot srdce svůj,
zázračné philtry lil do snů mých ztracených...

fantomem lásky číš mou naplnil
a se mnou oddaně z tmy věčných zaslíbení pil,
hvězd zlata nečítal, nežele světa ztrát,
svou lásku vyvýšil nad času bludný chvat
a kouzlo bytosti své vlil do snů mých vrácených...

JAK PLULA OBLAKA...

Jak plula oblaka, jež jediná měls rád,
Baudelairův cizinče! A přišly zázraky,
podivné soumraky —
a jedno slovo vydechnuté tisíckrát,
a jitra šedivá s poraženými kmeny,
a závrať plná proroctví a drahých pout:
tvá láska vtělila se v srdce ženy...
Víš, jak jsem řekla ke všem snům a touhám tvým:
»Chci.« A srdce k tomu tlouklo slibem tajemným:
»Pohádkou luny tiše po tvém nebi plout.«

A nikdy kouzelnějších oblak nebylo
a večerův a zdůvěrnění jasnějších
a nocí světějších
a nikdy nebe zázračněji nesnilo...
než tenkrát v potkání! Ty můj! Chci srdce svého
tajemstvím Krásy tebe ještě zahrnout
v plamenů symfonie — do zhasnutí jeho...
— — — — — — — — —
Baudelairův cizinče, až budeš milovat
zas jenom oblaka, chci v samotu a noc a chlad
pohádkou luny tiše po tvém nebi plout.

U MOŘE

Noc hluboká a hvězdnatá a tmavá,
a moře nesmírné tu přede mnou,
žalm varhan jeho bouřně k nebi vstává
a opět mizí v dálku tajemnou.
A vlny na hřebenech prosvítají
modrostí očí, jež se v hloubkách tají.
Stíny se chvějí plny přízraků...
Loď jakás černá, dávno utonulá
neslyšně do závojů noci vplula,
kde mrká žluté oko majáku...

Tu moře — s nebem nerozluštěných
tajemství, moře strašné, přitažlivé
s oblaky, světly, s tmou cest ztracených,
jak zákon přísné, jak sen proměnlivé
a smiřující jako smrt...
Jsem sama,
a moře přede mnou — veliké drama,
zrcadlo, v němž se Věčnost shlíží,
pohybů vášeň, klidu majestát!

Už z dálky daleké snad loď se blíží...
Ó, uzří mě tu v žhavé touze stát?
A nezmýlí se? Neutone člun,
jejž ověnčený pro mne poslat má?
Ó, teskné kraje opuštěných dun
před mořem nesmírným!
Je noc a tma...

NOKTURNO

Stála jsem v stínu hřbitova a nebylo tam hvězd
a nebylo tam věrné ruky, jež by moji tiskla,
jen bílá mlha padala do křížů smutných cest,
a kdesi slza ztracená se na kamenech blyskla.

Zavolat slovo zázračné o touze života!
Leč ticho nesmírné jen mému srdci odpovídá,
jen tanec divných závojů se v šeru mihotá,
a mlčelivý stín se s vonným dechem střídá.

Mříž studená jak otázka přede mnou trčela,
jsou-li tam pro mne zítřky za horami, za mlhami?
S bolestí záhadnou, na niž jsem nezapomněla,
a se štěstím, jež slibuje nám: »Budu s vámi!«

JARO

Jaro plné nezrozených květů,
chvějné záře, zvuků záhadných,
pro polibky nastavených retů,
tajemství, jež snoubí pláč a smích,
plné Srdcí rozevřených v kalich
rozpoutané touhy dávat, přijímat,
plné pohybův a rozkoše a malých
písní velké Písně, plné přísah, zrad,
plné očí, které k nebi hledí
s věčnou otázkou po marné odpovědi,
plné hvězd, v nichž mluví srdce: »nezhasnu«,
plné tvůrčí rosy, spěšných vyznání,
hudby zeleni, jež vlídně zaclání,
plné vidin, dotekův a snů. — — —
Jaro — hrůza svátečnosti, výkřik žití,
echo zoufání, sen cosi nalézti a míti.
Jaro, jaro...
Bledé, smutné ruce vztahují se k němu,
ke plamenům zvonů roztoužených,
ku závrati proudů rozbouřených,
i k závoji rudě střísněnému.
V dithyramby světla, radostí a poupat,
do východů zlatých v opojení stoupat —
stoupat... Jakás věčná, strašná Síla
v modrém vzduchu trčí: jako lampa skrytá.
Křídla k sobě vábí pod oblaka bílá,
určujíc jich osud, srdci jejich zmítá,
— Srdci zmítá... Nekonečným tepotem
zachvívá se země — náruč otevřená...
Jaro:
hymnus Srdcí, rozzvučených životem,
pro Smrt slavně připravená scéna.

SMUTNÝ VEČER

Usíná město. Vzduchem táhnou písně,
jež ozvěn nezanechají,
a umíráčky plny zádumčivé tísně
jak noční motýle se slétají
na římsy starých domů
a zvonic utichlých.

Tmou ulic, pod oponou černých stromů
smutně se zachvěl něčí smích,
a rozptýlená světla po hloubkách i návrších
paprsky dlouhé poslala
tmě, stínům, srdcím, která bdí.

A řeka tiše zalkala:
— Pojď k moři... Slyšíš moře? Ono nezradí. —
Ó, moře! A tma všecko zatáhla; jen v dáli,
jak sliby pro zítřek by prosvítaly,
tajemně zrcadlí se divné končiny:
Osudy zítřku zjevné!
Za stínem noci, věží, zvonic utichlých —
— — — — — — — — —
jakési plochy bezbarevné:
Hořké Planiny.

BALLADA

Pohřební píseň mezi zahradami
a střechami kdes temně naříká,
ztlumeně vzdychá, chvíli zaniká
a zase plně zahřmí korunami
platanů starých. Kde se průvod tají,
že nevychází? V křivých uličkách
a na pavlačích ženy naslouchají
pochodu smutečnímu — jako v snách,
též ony zrakem pátrají
po původu té písně, jež mne opájí,
též ony slyší!

A průvod nevychází... Divným ohlasem
chvějí se domu zdi, a píseň tišší, tišší,
soumraku prozlacena topasem
a zadýchána vůní zahrad, ustává —
ta záhadná... A průvod nevychází.
Jen světel oblačných se vznesla záplava
jak skrytých kaditelnic dým,
a slunce poslední své růže hází
mrtvému Srdci,
mrtvému tajemnému Srdci —
touhám posledním.

BALLADA O SMRTI

Tys neviděl tenkrát Smrt,
jak v bílém světle u okna stála
a pátrala po mém srdci a zraku,
tys netušil hloubku, jež mi závrať dala,
tys nechápal smutek tónů uvadlých
a rytmus krve mé a tíži stínů mých!
Tišeji byl bys mluvil o černém mraku,
který se sunul od blízké řeky
nad moje čelo!

Úzkostný pláč zalkal shroucenou duší,
na oknech víno se úponkami tmělo,
Úsměv tvůj měkký
změnil se náhle v grimassu, z které se tuší
zachvění krvavého žáru
zapadlých Sluncí v moře, kde loď tvoje kývá,
svinuté plachty, hvězdu na stožáru.

A hleděli jsme pod zhaslým lustrem,
jak plují oblaka, ta divně proměnlivá,
jak vítr půlnoční neznámou žalost zpívá,
jak flory smuteční poletují městem.
A cosi hrozného před námi pnělo!

Tys neviděl tenkrát Smrt,
jak na mne míří strašlivým gestem,
neviděl prázdné ty důlky jako mrtvé věky,
upřené do mého srdce a zraku!

Tišeji byl bys mluvil o tmavém mraku,
který se sunul od blízké řeky
nad moje čelo!

Růžový věnec kolísal jako hračka
pod zhaslým lustrem.

ROMANCE

Dole v sítinách se cosi zachvělo
jako stíny nebo vzdechy nebo strach,
podivně se zablesklo a zetmělo
dole v sítinách.

Neprůhledná noc. Pak jitro kamenné,
střízlivé jak zákon, řešící,
kdo je zabitý, kdo vrah.
Slunce pátrá rudě plamenné,
koho prozradit. A vítr volá plačící
dole v sítinách.

V LISTOPADU . . .

»Ulalume — Ulalume —
'Tis the vault of thy lost Ulalume!

V podvečer Ulalume jsme četli,
a tys pak rozloučil se, odešel
v krajinu mlhy se žlutými světly,
kde vody stály, vlhký hrob se tměl,
kde šeré lesy v hloubku lákaly,
a legendární stíny těkaly.

Tys bloudil teskliv, ale nevzpomínal,
a zasněn cosi zázračného hledal,
před tebou obzor noci rozepínal,
své hory zvedal.

Mně slunce zhaslo, tma mé slzy skryla:
končina Weiru se mi objevila,
jezero kalné, strusky lávy žhavé,
vše uvadlé a nebe popelavé.

Alejí cypřišovou někdo kráčí
etherem vzdechů v neslyšeném pláči
se srdcem rozechvělým.

A tiché hvězdy oknem otevřeným
s podivným jasem
vcházejí ke mně, s nimi vzdálená
záhadná slova tvým, tvým drahým hlasem
šeptaná truchlivě — mně souzená:
»Ulalume ztracená,
Ulalume ztracená!«

PÍSEŇ

Zámek přede mnou ve výši pluje,
okna svítí šerou perletí,
věže vstávají jak tmavé thuje
v modré noci tichém objetí.

Nechať moře slyším, dej mi závrať,
noci plná mocí čarovných,
píseň srdce odešlého navrať,
dohořívá světlo v prsou mých!

A Sny slétly k okna mého římse
jako hvězdy rozsvícené tmám:
po oblaku v plachty měnícím se
na moře je k tobě posílám!

BYL KONEC DNE . . .

Byl konec dne, a soumrak padal
v zahradu naši s tichým snem,
a starý Lulli pro nás skládal
svatební píseň pod bezem.

Na keřích kvetly bílé růže
a bílé růže na ňadrech,
tys řekl: »Kdo mi bránit může?
Na srdci svém mě umřít nech!«

Já usmála se: »Příliš časně
bys opustil ten krásný svět!«
A motýl tančil v naše básně
neslyšitelný menuett.

Kytary zněly pozdním stínem . . .
Tys vzal mě teple za ruku.
Náš Watteau plakal pod jasmínem
odhodiv bílou paruku.

Houpačka v modru míhala se,
a bílá Dafné, Venuše
koupaly mramor v luny jase,
hvězd napršelo do duše.

Tys láskou stonal. Po pěšinách
se zachvívaly gavotty.
Jsme na Cytheře? V našich nivách
byl zázrak svaté prostoty.

Vodopád smál se, tiše vzlykal,
hedvábně zašuměl můj šat,
kdes nový, skrytý zákon vznikal,
tys šeptal: »Mám tě strašně rád!«

Prchala světla korunami,
smolnice tmavě hořely.
Odešli všichni. Sami, sami
jsme vešli v obzor ztemnělý.

Ó, kde jsou ony dávné časy,
kde čarovných snů zahrady?
Jak změnily se srdce hlasy,
jak duší velké záhady!

Dnes stojíme na břehu moří
s myšlenek těžkou závratí,
loď ztroskotaná ke dnu noří
Sny Růží, jež se nevrátí.

Tajemným blahem, chmurnou mukou
jsme spiati v nerozlučný stín,
bouřemi žhavá srdce tlukou,
osudu zříme do hlubin.

A na chvíli když zapomenem
všech propastí a tvrdých skal,
zvěst šlehne v nitru rozhořeném:
»Mře vždy, kdo strašně miloval!«

A ZÍTRA NEBUDE JIŽ SLUNCE . .

A zítra nebude již slunce žhnouti
a proměnlivý oblak v dálku plouti,
nebude azur lákat v objetí,
a nejsvětější hvězda — zhasne ti!

Jar nebude již ani odkvétání,
rozplyne těžký sen, jenž hlavu sklání,
umlknou moře, stromy, vzduch a zem
kdes tiše vydechnutým rozkazem.

Poslední lilie ni růže prvé
nebude, zastaví se píseň krve,
nebude tajemství, těch podivných,
nebude bouřných oceánů tvých.

Nebude chimaer, za nimiž se ženem,
ni smutků na obzoru uzavřeném,
nebude záhad ani závratí,
tma nic už — ani bolest nevrátí.

A radost nepronikne clonou dusnou,
slzy se utiší, polibky usnou,
myšlenky jako listí spadají,
a jedno srdce — všecko utají.

Dnes nezachráněný ráj prchne z nitra,
a rozkvete snad se vším smír už zítra,
jen přejít ještě onen temný most,
a všecko bude mrtvá minulost.

VIDĚNÍ

Moře poslalo mi vzdechy tajemné,
hrůzu zápasu a strašných křečí,
Srdce rozhořené mělo ode mne
a sen Duše, která před ním klečí.

Bouře trvala, a pláč se dálkou chvěl
zděšením a v nic už nedoufáním,
příboj vln na okna moje dorážel
s temných osudů mých smutným vláním.

Byla černá noc, a dvě tři hvězdy v ní
na mých oknech temně krvácely,
tiše přiletěli ptáci podivní,
jejich peruti se v oknech tměly.

A za nimi bledá jakby zasněná
zjevila se Smrt — — A stála, stála
u mých oken. — Moře ztichla ozvěna.
A já v Prázdno oči upírala.

NOKTURNO

Pod mými okny ulička sní středověká,
a husté, černé stíny domů nad ní visí,
ponuře tiše zpívá chvátající řeka,
po níž jsme pluli spolu v mlžném ránu kdysi.
Tak rozhozena do tmy žlutá světla hoří
jak hvězdy na nebi a ponořené v moři,
tak věže chmurně ční, v nich mlčí zhaslé zvony,
jest uzavřena noc na zlaté, těžké spony.
Ze zahrad hořkých vůní vlny přicházejí,
a polodechem smutná křídla zašuměla,
a teď, kdy luny závoj padá nejtišeji —
tvé struny tajemné bych uslyšeti chtěla!

Tak cítím, jak jsi příliš v této chvíli vzdálen,
v obzorech nepřístupných mému srdci ztajen,
jak všecko mlčí, jak se moje půlnoc blíží
s omamných tajemství usmrcující tíží,
jak přece nesmírně jsem osamělá!
Ó, zavřít oči! Noc... A bílých cest v ní není!
Tak v mrákotách a snech o velkém zaslíbení
tvé struny tajemné bych uslyšeti chtěla!

DO ČERNÝCH MRAČEN...

Do černých mračen ponořit mám hlavu
a sama klesnout u té strašné skály
v myšlenek mučivých šíleném davu?
Opustit slunce, soumrak sbližující
a vidět hvězdy mizeti tam v dáli,
ty zlaté, svaté, tolik slibující?

Do slepých pustin svoje srdce vložit
a přijmout rubáš ebenových nocí,
v zděšení zápas smrti znovu prožít?
A u té skály padnout bez pomoci
a vidět mosty, vidět bílé cesty
s tušením cíle, podivnými městy,
jež mají domov, krby rozzářené
a harmonie srdcím přislíbené?

A zemřít sama u té strašné skály,
kde vlny roztříštěné umírají
ve tmě a chladu? V propasti se sřítit,
v něž slzy řekami se vylévaly,
a Srdcem, v němž se Slunce lásky tají,
krvavě v příští dny a noci tvoje svítit?

PÍSEŇ

Tam v dálce šeré, nepoznané
tma zježených vln s nářkem běží,
a kdesi dole jiskra plane:
můj prsten na dně moře leží.

Tak na vždy v nekonečné urně
poslouchat temné noci lkání
a v řasách vlhkých stínů chmurně
Smrt věčného snít objímání!

Ó, bledé ruce, tiše proste,
hlas umíráčků slétá s věží,
květ Smrti z oněch stínů roste:
můj prsten na dně moře leží.

V HLUBOKÉ NOCI...

O, Mort, vieux capitaine,
il est temps! Levons l'ancre!

V hluboké noci slyšela jsem zvony,
nerozhoupané zvony temně znít,
nehybných srdcí v píseň slité stony
chvěti se v modrý prostor, v sen a klid.

Vstala jsem k oknu. Zvony neutichly.
Blouzní ta srdce aneb je to klam,
a noc je němá? A já posledních-li
úderů zlatých křídel vzpomínám?

Ó, propast! Tma. Ni zákmit světlý!
Zrcadlo černé. A já vidím v něm,
jak Stíny mříže cypřišové spletly
přes moje srdce s tichým requiem.

A vím už, proč jsem do hlubiny zřela
záhadné, a proč s věží ponurých
ta píseň zvonů nepohnutých zněla,
a vím, proč divné stíny rostly z nich!

BOLESTI VELKÉ...

»Bolesti velké kanou v kalich duše mé!«
»»Chceš vyprostit se z jejich pouta? — Zemřeme!««

»A vzletí duše bez nich ve tvém objetí
volná a šťastná v nesmrtelnost?« »»Nevzletí!««

»Nastane tedy mír a klid, v němž bude snít,
u tebe snít?« »»Nebude snů; jen mír a klid!««

»A duše v nekonečném jasu étheru?«
»»Rozplyne s vůní drahých, dávných večerů!««

»A kdo si ku věčnosti cestu proklestí,
když duše milující ne?« »»Tvé bolesti!««

K RUDÝM ZÁPADŮM

Chci s tebou jíti do zářivých zahrad
a zablouditi v žhavých hymnách Slunce;
své finale v tom rozjásání zahrát
na strunách zázračných a tajemných,
chci hudbu světel, krásu orchidejí,
horoucnost růží, fontán tichý smích,
rozkoše snů, jež v oblacích se chvějí,
neznámých dálek azurný chci klid,
bez bolu nedopověděné chápat,
radostně vítat zkrvácený Západ,
tvé Srdce blízko, blízko slyšet bít —
a uhořeti v žhavých hymnách Slunce.

UMŘELA LUNA

Nezvučí harfy v stromech zavěšené,
umlkly mladé hlasy v křovinách,
spadaly hrozny země zaslíbené
neslyšně jako ve pradávných snách.

Ulehl vítr uštvaný a slabý,
oněměl řeky rozjásaný chvat,
vybledly barvy, marně slunce vábí
je rozhořeti, do krvava vzplát.

Odlétly písně, usedly tam kdesi
na jiných pólech země truchlící,
a zapomněly touhou šumět lesy,
ze zahrad prchli sny a slavíci.

Umřela luna. Zvadly orchideje,
nejvyšší tóny klesly do hlubin,
tmy věčnost záhadná pod okny zeje,
a horou k nebi roste její stín.

Odešla z komnat divně krásná chvíle,
zhasíná v mlhách hvězda krvavá,
oblaky táhnou bez hluku a cíle,
a srdce zvonů bíti přestává.

Nesmírným tichem vzdech se jenom vrací
a ptá se, ptá, jak věčnost zatmělá,
a neodpoví nikdo. Vykrvácí
snad Slunce též, když Luna umřela.

BÍLÉ NOCI

Bílé noci rozechvěly bílé písně v duši,
ó, kdo by jim nepodlehl, srdce nerozžal?
Rty se spojí, sen se zdvojí, propast mosty sklene,
vím, co pro mne učinil jsi, čeho jsi se vzdal.

Bílé noci vracejí se hluboké a sdílné,
vidím v nich tvé věrné srdce žhavě rozsvícené,
a stříbrná luny pouta v kruh se chvějí užší,
svírají nás v mysterie velké, neomylné,
ó, kdo by jim nepodlehl, srdce nerozžal!

MÁM DRAHOU KNIHU...

Mám drahou knihu, která v hrobě byla,
slzami nasáklá je, desky zpuchřelé
stříbrnou plísní voní, tma se skryla
v záhyby listů, jichž se dotkly nesměle
podivné oči tvorů ze hlubin
a Smrti stín.

V té knize čítám, okna kathedrály
když svítí průsvitně, jak ve klenbách
by z hrobek svých k modlitbám mrtví vstali
a tiše zalkal stínů chmurný sbor,
jak Poeův havran v drahé knize mé:
»Nevermore!«

K té metě později neb dříve dojdeme,
až v naše Sny tma spáry svoje zatne,
a všecko bude minulé a nenávratné.

Čtu sloky ponuré a v úzkosti se ptám,
kam ještě jdeme, kam, —
kterému Slunci vstříc
a které Noci, nežli zkamení
nad námi osudné, všech ukončených vzniků znamení:
záhadné a prosté: »Nikdy víc!«

STÍN BLEDÝ

Stín bledý padl na můj práh,
mou duši sevřel v žal a strach.

Neviditelné ruky třpyt
mi přikazoval odejít.

Své pozdní chvíle nečekat,
až sáhne v srdce stín a chlad.

Zaplanul západ naposled,
a katafalk byl celý svět.

A věže jako cypřiše
tměly se chmurně do výše.

A zvony smutně zpívaly,
v mém srdci hvězdy tepaly.

Tak nikdy před tím nebyla
noc černější než mohyla.

Tak nikdy obzor plamenný
mi nebyl na vždy ztracený.

Na dálných pólech šlehal jen
bludiček prchající sen.

Tys růží nasypal mi v klín:
jsem věrna ti jak Světlu stín.

Ty šťastný buď, já smutna jsem:
Stín bledý tkví na prahu mém.

DO NEJVZDÁLENĚJŠÍCH ZAHRAD

Do nejvzdálenějších zahrad
za nejčarovnější křivky paláců a chrámů
slunce odešlo a zavěsilo na hrad
zlatých korouhví a v rámu
oblak zvolna zhasínalo.

Všecko zhasínalo,
jako plamen, zrozen dohořet,
jitro, které večerem se stalo,
Srdce žár, jenž v temné vášni kveť.

Modří motýli se snesli soumrakem
na řeku a střechy, tiše zněly hrany
s věží od života odloučených,
pluly větrem dozpívány
s perleťově šedým oblakem
do nejvzdálenějších zahrad.

Z oken otevřených
zapomenuté se písně chvěly,
lodi pohnuly se, tmavý břeh —
pohřížený ve stínech a snech —
nehlučně a vážně opouštěly,
ověnčeny luny zastříbřenou ratolestí,
mlhy bílým květem;
mizely jak přelud Štěstí
do nejvzdálenějších zahrad.

Prostor okřídlil se miliony světly,
rozptýlenými světem,
touhy do šílených objetí se spletly
v nesmírný, omračující klid.
Naše duše odcházely veliký Sen snít
do nejvzdálenějších zahrad.

V HLUBOKÉ TICHO VELIKÉHO OSAMĚNÍ

Vím, že jdeš cestou lásky závratné se srdcem mým
v život, jenž podivně snad změní
vše toužené zachvěním osudným
v hluboké ticho velikého osamění,
že to, co cítíme ve štěstí zázračném,
i v přítomnosti snad je pouhým snem
a zítra bude žhavou bolestí,
vím, že je těžko srdce rozhořené
v klid nesmírnosti Výšin donésti,
bouřemi světa nezhašené,
však věřím, že mé lásky zář a chvění
v hluboké ticho vejde tvého osamění!

Já vím, až budeš naše drahé knihy číst,
mnou zbožně dotýkané,
že mnohý list
vstříc duší mojí tobě vzplane,
že ve stmívání svítivých
nalezneš odstín barvy komnat mých
a důvěrnosti klid,
že moře zjeví ti, kam sen můj nedospěl,
a němá noc, proč muselo tak být.

A vím, že kdysi smuten Beethovena uslyšíš,
jak onen div mým srdcem šel,
a potkáš se v něm se mnou zase!
Já budu srdci tvému blíž
než celý svět. A v nedostižné, divné kráse
spatříš své chvíle minulé,
na věky usnulé,
a sejmeš smutek s jejich křídel
a pošleš duši do obzoru dávných sídel
našeho štěstí: obestře tě jeho zazáření
v hlubokém tichu velikého osamění!

ZÁZRAČNÉ CESTY

Zázračné cesty slunce otevřelo,
a tys jich neviděl?
Ztemnělé pozdní slunce jako střelná rána,
jež zahojí se, odcházelo,
a všecko odhalilo naposled:
prameny kouzelné, v nichž věrně blankyt bděl,
zahrady čarovné, v nichž neopadal květ,
a píseň, která nemá býti dozpívána,
a zlaté plody slibující sílu v dar
bouřlivých, obětavých jar.

Již světel nikde nebylo, ni slunce, luny, hvězd,
a cesty svítily všech vroucím odleskem,
jak čekaly by ještě na příjezd
velkého Štěstí zakrytého noci Snem.

Zázračné cesty — s dálkou tajemnou
odvážnou věčnost objevují přede mnou
a lotos, růže z jejich kamení
jak sliby štěstí kvetou tam.

Bránící řetězy jak žhavé tepny odpoutám
a půjdem osamělí, na vždy spojení,
a nalezneme rozluštění všeho na cestách
posvátných a otevřených do nesmírna.
Nejvyšší dotkne se nás struna smírná:
královsky zapadlého slunce nach.

Zázračné cesty čekají,
v hlubiny snův a v závrať pravdy volají.
A jasno je mi teď a klidno v prsou již:
vím, že je uvidíš.

POD HORAMI

Zde stojím pod horami zatmělými
a zamlklými,
v nichž tisíciletí
a tisíciletí pne se němě k výši.
I ptáci, kteří do těch stínů letí,
jsou oddaně a zamyšleně tiší,
jak šerá kleč, jak kámen poslední,
jenž ostře do modra se vrývá.

Odplulo slunce polední,
zmizelo jako lampa zázračná...
Ballada naše zazlacená, oblačná
kdes odcházejíc teskně zpívá —
a vroucně veliká
jak Sen a srdce tep v prostoru zaniká.

Zálivy jezer teple modrají se v prohlubních,
a výšky nejvyšší jsou led a sníh,
a nikde člověka ni hlasu. —
Jak přitahuje onen led a sníh a věčný klid,
v němž slyším srdce bít!

Přijímám úžasného ticha krásu
v pokoře jako před nejvyšším ritem
vysněné pravdy! — Smírné hvězdy v prsou buší,
a důvěrně a svátečně v tom šeru skrytém
má duše potkává se s tvojí duší.

NENÍ ODPOVĚDI...

Všecko umírá, co zrozeno,
a co přišlo, všecko odchází,
ještě trochu snův a ekstásí,
a vše bude tiše skončeno.

Hleděla jsem v hloubku života,
do dna rozkoše a bolestí,
v propasti, kde hoří temnota,
v soumrak Bohů, v půlnoc neštěstí.

Viděla jsem srdce plamenná,
ctnost a zločin, chladný výpočet,
horká gesta, úpadek i vzlet,
i jak málo všecko znamená!

Na dně duše jako skála ční
bolest němá, že tak nutno jít
v sen, jenž po objetí nelační,
v tmu, z níž nevyplyne luny svit.

Jít a tušit svého Slunce zmar,
cítit srdce touhu bouřlivou
a své víry křehkost děsivou:
všecko klásti pod věčné Tmy spár!

Není odpovědi v prostoru
ani v nitru k tomu, o čem sním,
z propastí až k hvězdám nahoru:
jenom věčné ticho nade vším.

ROMANCE

Proč nepustíš mne od sebe ni na vteřinu,
bych knihu podala, bych okna zavřela?
Proč svíráš mne tak pevně? Ztemnělá
je cesta má. — Ty bojíš se, že minu
zázračnou světlost tvou? Že na vždy snad
bych odešla? Ne! Máš mě příliš rád!
Jsem tichá. Není v slzách mých
zděšení, není třeba zpovědi
mým otázkám, já ztracených
pokladů nehledám, a vím, co marné jest: že neodpovědí
mi zvony pyšnou písní královskou.

Jsem příliš mimo svět,
a příliš jsi mi vrost'
v plameny duše, příliš jasné jsou
mé zahrady a jejich květ
a srdce přítomnost.

Večery přicházejí. Vidíš zazlacená
zrcadla dálek? Hvězdy padající
do temnot hlubokých a snící
v purpurných zářích? Opuštěná
smuteční barka na jižním moři
v soumrak se noří;
neznámo, kam jde, kdy se vrátí — —
Snad jenom jako přízrak! Slyšíš váti
v tajemnou modrost, která zvolna hasne,
půlnoční vzdechy konejšivě, zpěvně?
Přemýšlíš o noci a pohádkovém stínu?
O luně nebo barce smuteční,
s níž v nenávratné světy plynu?

Ó, jak je krásné, nesmrtelně krásné,
že nepustíš mne od sebe ni na vteřinu,
že svíráš mě tak pevně!

KLID

Vysoký, tichý, nedostupný prostor nade mnou,
jak osudy oblaky plují cestou tajemnou,
a světy tajemnější v závrati té planou;
chci v jistotu jít zítřků s duší odhodlanou.

Nesmírnost harmonie nadpozemské, svatý klid
kéž přijde do hlubin mých dlouhých nocí zazářit,
by stíny odešly, jež táhly se mým žitím,
ať v srdci jsoucnost jen chvil velkých, šťastných cítím.

Ať sílu k sestupu mám s výšin slunce čarovných,
ať oči vidí zázrak Snův, a slzy není v nich,
ať hoře z pomíjejícnosti je mi cizím,
jak oblak v žhavých sférách rozplyne — ať zmizím.

HUDBA PLACHET

V POZDNÍ CHVÍLI

Na břehu moře v pozdní chvíli
jsem stála, bouře šílela,
tvé lodi hudba plachet zní-li?
K ní letěla bych, letěla!

Ach v pozdní, ohvězděné chvíli
jsem opustila zemský břeh,
loď vzala mě, a plachty snily,
zpívaly v nových akordech.

Ó, kde jsme byli, spolu byli!
Nás neslo srdce, nebránic
snům ani křídlům v pozdní chvíli,
do výhně lásky bez hranic.

Ať vlny řvaly, ať nás bily,
ó, spojí ruce naše v klid,
až hudba plachet v pozdní chvíli
pohřební písní bude znít!

DO NOCI

Do noci, do noci vstupuji zasvěcena
duší svou v paprsky záhadně mluvící,
poslouchá stráň, město, zahrada, tichá stěna
komnat mých se srdci tisíci, tisíci.

A já se k tmám, světlům, bolestem, lásce, štěstí
se srdci tisíci
družím jak vlna, jež k moři se dává nésti
a *mořem* stává se, magickým zrcadlem měsíci.

Vstupuji do noci věčnosti, *věčnost* sama,
v prsou mých posvátný oheň žhne, vznícený
životem lásky, jejž provází osudné drama,
ó Bože, není, ne, ani klam bez ceny!
Přijímám kouzlo tvé, radosti zářící,
prchavé, zmítané, dýšící vůněmi
propastí, oblak a prostorův ohromných se všemi
bouřemi, se srdci tisíci, tisíci!

SOTTO VOCE Z BALLADY

Je možno jenom tiše tyto věty mluvit
do noci ohvězděné, polonahé, vlahé:
Jak bych se dívala v tvé oči drahé, drahé,
ó, kdybys tady byl!

Chci z kvetoucího vavřínu a myrty věnec uvit,
pod chrámem Sibylliným byly natrhány,
kde básník památný svůj život snil,
dnes já pozvedám ruce v ony slavné brány
a čekám zázraku, je třeba mluvit tiše,
ó nejtišeji.
Pahorkem cypřiše tmu korun nesou výše,
ó, jaké rty bych tobě v stínu jejich dala,
ó, kdybys tady byl!

Jdou vlny moří, květův, oblak... odcházejí,
nebesa svítí jak by rozdávala
svou záři — rozdávala, víš? Ó, nutno
jen tiše mluvit v den, jenž v stín se růží skryl
a v oliv stříbrných. Je smutno, smutno
v té jižní noci, jež mi v oči teď jak propast zřela,
je smutno bez tebe... Ó jaké nebe bych ti otevřela
ó, kdybys tady byl!

V AZURU

Azurnou světlostí byl prostor naplněn,
modrostí jezer, oblohy a moře,
lesův a skrytých květův, očí, jejichž sen
jak safírový člun se snesl v moře
a plul a plul —
by na ostrově Štěstí spočinul.

Tyrkysem zářilo kol drahé moře,
a výše hvězdná jako studna hořcová,
a modrý obzor, přitulený k hoře
až k člunu řetěz ocelový uková,
by stál a stál
a od ostrova Štěstí neplul dál.

A stíny zkameněly v modrost tichých stěn
s měkkými azurnými záclonami.
Ó, byl to modrých, přimhouřených očí sen,
vykvetlý z nebe, vynořený z moře?
V laskavé samotě být sami —
s tajemstvím hluboké a slavné modrosti — — —
Náš stojí člun
spoutaný do magických run
v modrosti — noci, břehů, končin bez hostí
a bez obřadů, do pomněnek skolébán —
V náš došel vyvolený svatostan — ---
sta lety plul —
až na ostrově Štěstí spočinul.

UDÁLOST

A rána třeskla. Prostřelen
byl pouze obraz na podstavci.
Výkřiky zděšení — a ticho. Umíral jen den
před mořem ohromným, a plavci
zpívali na odchodu do světa své písně loučení,
ó plavci neutěšení a ztracení!

Jsme všickni z rodu jejich víc
neb míň, nás tragedie pojí
myšlenek, osudů, byť slunce žhnulo v líc
a duše vzlétaly jak křídla v zlatém roji.

A div: my po strašné se ráně zvedli,
byl večer zastříbřený, zbledlý,
tys ruku sevřel mou a k mořím šel,
a jenom obraz v místech srdce, srdce krvácel.

CO V NEBE PATŘÍ

Kdys dávno bloudila jsem letním žhavým sadem,
v potoku slzy proudily, a v stromech hořel sen,
sen o životě vítězném. Ó, často ve hrob kladem',
co v nebe patří. Bylo tak i v onen teskný den.

Vše bolelo mne: slunce nenáviděné
a květy, stromy s pavučinami
mých vidin, tiché cesty v radost spojené
a stíny, rozptýlené velikými touhami.
Mým žalem byly ovinuty cesty cest,
jak nenávratně ztracené
do končin oblakův a hvězd.
Ó, často ve hrob kladem',
co v nebe patří. Bloudila jsem smutným sadem,
jak nemohoucí dál svá křídla nést,
jak touha zastavená,
jak píseň ukončená . . .

A zase vše se vzkřísilo a zvedlo
jak cypřiš nad hrobem, a v nový zázrak předlo
můj život k sferám oblakův a hvězd . . .

Zoufalství — *Naděje* — dva dobrodružní bratři
podivných rozdílův, a přece možných svazků,
bez cíle k cíli v tempu věčně mladém —
proniknou nesmrtelnou lásku . . .
Ó, často ve hrob kladem',
co při západu — velký obzor spatří,
co zvítězí a strašně oblaží,
co k životu a štěstí předurčeno jest,
co všecka utrpení okamžikem vyváží — —
co v nebe patří.
— — — —
— —

LOĎ

Loď ztroskotaná vnořila se do hlubin,
a spěchal měsíc, ticho modlilo se,
a jako řetěz potácel se ustrašených lidí stín,
až na břeh dopadli jak ponořené květy v rose.
Prsteny ke dnu padaly, a lidé zachránění
se chvěli jako písně bezbolestné znění,
loď klesala a mizela, stožáry bledly,
a ruce bílé k popelavé obloze se zvedly,
blouznila srdce o hloubkách a výších
tišších a tišších — — nejtišších.

O těch, kde divní žijí tvorové a není světla
a křídla pro vzlet nevykvetla . . .
A ztroskotaná loď? Jí není již. Jen skutečnost, že byla
a utonula, ční kdes na obzoru
azurných vidin, — stožár němý, zasmušilá
mátoha Štěstí. Není sporu,
jest pouze žal a smutek krajín bleskem zasažených,
ostrovů osamocených a srdcí potopených,
kalichů kouzelných a marně zdvižených —
tišších a tišších — — nejtišších . . .

JEJÍ OĆI

Jaké máš modré oči,
jaké máš krásné, modré oči,
pletený šáteček na hlavě tvé má tutéž barvu,
taková modrost hlubokých a šťastných nocí,
taková modrost tichých, zamyšlených moří,
ó modrost tvých krásných, drahých očí!

Tys sledovala všecky cesty mé
a uměla jsi v duši čísti,
kam marně toužíme, co ztrácíme
tisíckrát vítězstvím svým jisti.

Do stínů zraků mých se díváš dnes —
a nevyznáš se, — jen se díváš
a miluješ; a když se soumrak snes'
neb oheň, — ty jim nezazlíváš.

A na živu být chceš, by prodloužen
byl život můj! — Ó nezasmušíš
pohledu svého v divný onen den,
mé tmy, ač jasnovidně tušíš . . .

A na živu být chceš pro štěstí mé,
jež v uvadlé své ruce svíráš,
buď blahoslavena, ó cítíme,
proč světel oněch — — nezavíráš — — —

Jaké máš modré oči,
jaké máš krásné, modré oči,
pletený šáteček na hlavě tvé má tutéž barvu,
taková modrost hlubokých a šťastných nocí,
taková modrost tichých, zamyšlených moří,
ó modrost tvých krásných, drahých očí!

STARÁ PÍSEŇ

Zasvištěl fleuret v noci temné chlad,
zkřížil se, prohnul blesk a had.

Jsi pánem mého srdce, slyš, jak buší
a letí, motýl žhavý, s tvojí duší.

Ach, ironie ocelové písně!
Zastav je, zastav, odvážlivě, přísně!

Ať čekají — tvá duše, srdce mé,
až spolu na terase budeme,

kde není bojů, není fleuretů,
jen luna růžím zpívá v odvetu.

Však zdá se, zápas nezbytný a přijat:
chceš na prsou mít rudý karafiát?

Rozhodni drama, tam, kde srdce tepe,
tak jasnovidné a tak strašně slepé:

snad budu osudů tvých odvážlivou paní
a rudý karafiát zachytím svou dlaní.

KRÁLOVNĚ MARII ANNĚ

Královno Anno, tichá, smutná paní,
mám psací stolek tvůj, podivný skvost,
jak klekátko, k němuž se hlava sklání,
když první trn do srdce, srdce vrosť.

Tvá ruka bílá snivě spočívala
na mahagonu žhavě svítícím,
když ku jižním jsi hvězdám listy psala,
a modlitba tvá zářívala k nim.

Tvou růží uvadlou příhrádky voní,
inkoustu stopy sukno střísnily,
v má okna noc svá věčná světla roní,
pohádky města se v něm zasnily.

Ó, celé město i s tvým starým hradem
vstupuje ke mně — i to okno snad
komnaty, v níž tvůj stolek stával ladem
a nepsala jsi víc, byl truchlivý tvůj hrad.

A někdy v půlnoci v závojů vlání,
když propast vzduchu světlý sklene most,
královno Anno, tichá, smutná paní,
neslyšně přicházíš, můj vzácný host.

Průsvitná liliově k stolku sedáš,
zrak zasněný, pln stínů tajemných,
otvíráš zdobným klíčkem, cosi hledáš —
růženec z perel bleskne v rukou tvých...

A na stolku pak ráno za svítání,
kdy zmlká v slunci mrtvých srdcí tep,
královno Anno, tichá, smutná paní,
zřím stopy slzí tvých a modliteb.

ZAHRADY DRAHÉ

Zahrady drahé mezi paláci a domy,
zálivy ráje pod okny a pod arkýři,
kde staletými pohádkami mluví struny
a barvy květů věštbami a sliby hýří!

Zahrady milované, tajuplné, tiché,
kde sotva slyšitelný krok se stává básní,
kde sladký Amor pláče s usměvavou Psyché
a štkají milenci pod smrků šerou třásní,
kde listí padající divné zvěsti šeptá,
stráň se zámkem a chrámy kouzlo křivek leptá
v oblohy modrost jako přiblížené břehy moří,
obětní srdce na keřích jak lampy hoří!

K vám město vstupuje se symfonií věží svých
a s tajemstvím své divné krásy duchovité
a kamenné, tonoucí světel, proměn v zázracích.
Co ve vás křídly mává lyriky v stín skryté,
co smíchu zmlká za tlesknutím vodotrysků,
co šťastných šlepějí se ztrácí v pěšin písku,
co smutných očí za chorálem zvonů hledí
tázavě čekajících jitřních odpovědí,
co v harfy korun — věčných písní Láska nastřádá!
Je každá duše odcházejíc sama zahrada,
ať k nebi vykvete, neb zlatým listím zapadá.

Ó, POVÍDEJ!

Ó, povídej mi, povídej cos krásného,
jak umíš povídat, když srdce roztaje,
bych zapomněla ostří meče strašného,
jenž popravil mě. Duše smutna je.

A dívej se mi do očí co nejhlouběj',
jak bylo v setkání a bude v loučení,
bych síly nabyla. A slib můj tichý měj:
tma v nejhvězdnější noc se promění.

A sevři ruce mé, by v zmatku zděšeném
se zlého nedopustily, a hudbou snův
a polibkův a slov o štěstí ztraceném
a vráceném a věčném mluv, ó mluv!

Je tichá, vroucí noc, a duše smutna je,
tvé orchideje zprůsvitněly ve vázách,
snad Luna stříbrná své písně zahraje — —
a ty rozsvítíš Srdce v duše tmách . . . .

PÍSEŇ

Píseň táhne, křídly do zdí
domů buší,
odvážlivý rozmach duší
chvátá, tempa neopozdí ...

Píseň tryská v sady, s mostů
k řekám, mořím:
»Letím, třeštím, v bouři rostu,
touhou hořím,
zníti, zníti jako zvony
na poslední velkou cestu,
zkrvácenou milliony.«

Píseň drahou? Slyšíš? Dnes tu,
zítra jinou ......
Všecky zhynou:
i ta krásná, nejvroucnější,
jejíž rytmus ukonejší,
okřídlená k nebi vzlétne — —:

Hrůza náhle
rytmus přetne,
píseň cosi ještě vyřkne —
velikého —
tajemného ...
Jako rytíř zrudlé kopí
křídla sklopí,
slétne s výše,
táhle —
vzlykne — — —
umře tiše ...

ZE SAMOT

V uličkách zakřivených,
v zahradách uzavřených
na břehu tiché řeky mezi paláci a chrámy
jsem žila ve tradicích, zakotvených
hluboko v duši. Odvážnými vidinami
má křídla zmohutněla, vzlétla
vysoko, daleko: A teď
majáků výstražná a vůdčí světla
kdos pozoruje na mé lodi, a já v šeď
stříbrných vln a modrých září
do dálky pluji volna, pluji, zpívám — —

Pochodeň, uhasnuvši na břehu, co zmaří,
nahradí velká hvězda,
já pluji, zpívám, v dál se dívám:
sen snem se nezdá,
skutečnost skutečnosti,
strašlivě bouří bolestná má krása
dnů, let a staletí, a prostí
andělé nebes řídí moji loď. A plachty
zpívají, plachty zpívají, a jásá
obloha, moře! . . . A ty, — — v snách Ty,
původce dálné plavby mé, v hlubokých snách
přijímáš moji duši, v jejíž struny sáh'
tep tvého srdce žhavý?
Přísloví drahých ostrovů, ty víš, co praví:
korálu přibývá, a palma roste — člověk odchází . . .

Stožáry kříži se a plachty zpívají,
úžasné zjevují se obrazy
pravd, lží a legend a snův o ráji,
přízrakův, proroctví a křídla můr,
dotknutá tajemstvím, jež na azur
vepsána zlatým písmem hvězd —:
obloha, moře, věčnost, zaslíbená země . . .

O jaký slavný vjezd
do samot v rozsvícených ránech
a v půlnocích na oceánech —!

Pohřbené sny jak dávná Atlantis
hloub nežli možno dohlédnout
jak světélkují zázračně! Ó, viz:
obloha, moře, věčnost, zaslíbená země — —
Má křídla tvými jsou, a není pout,
vše láskou stvořeno, co bylo v tobě, ve mně,
zůstane bez hranic a bez proměny — —
div lidských srdcí nezjevený,
a jeho mysterie elegická hudba plachet provází,
a přec jak vykoupená tíseň,
v svobodu křídel vykoupená tíseň
zní ona nota s neodvratným závěrem
života, smrti — akordem a snem:
korálu přibývá, a palma roste — člověk odchází...

V uličkách zakřivených,
v zahradách uzavřených
na břehu tiché řeky mezi paláci a chrámy,
kde život, štěstí, závrať — byly s námi,
ty slyšíš onu píseň?

A CHRÁM NÁŠ DRAHÝ...

Vysoké růže u bran chvěly se,
a dveře chrámu otevřely se,
a my jsme vešli, vešli ztracení
těch keřů růží, dveří ve chvění,
a co byl sen a byla skutečnost?
Nad námi strop jak blankyt rost' a rost',
a nekonečný onen prostor byl,
nás jako hříšníky si podrobil,
loď rozstoupla se v loď jak na moři,
a stěny byly strmé pohoří,
a kříže byly bílé stožáry,
a svíčky velkých sluncí požáry,
a stíny, kdesi snivě ztlumené,
do dálky cesty byly zkřivené...

A chrám náš drahý... jenom *přelud* táh'
po dálném nebi jako v mátohách,
ač rudé růže u bran chvěly se
a dveře jeho otevřely se,
ač čekal nás pro štěstí zásvětí
s hostií lásky — žhavou — pečetí...

OLYMPIINA PÍSEŇ

Mám žhavou krev a srdce rozehrané,
otroku tmavý, nepřibližuj se mi,
dech jedovatý z těchto květů vane, —
já nechci nebe, chci se tisknout k zemi.

Chci zem, jež kvete, jásá, volá, hoří,
chci na nebe se z dola vzhůru dívat,
mít v očích je, a prchnout na tvém oři,
otroku tmavý, až se bude stmívat,

A letět, letět do propastí noci,
prameny rudé v bouři rozpoutati,
víš, co je — neodolat, nepřemoci?
A ztrácet svoje srdce do závrati?

Divíš se mému klidu, nehybnosti?
Znáš zraky zmije, skryté pod růžemi?
Smrt číhá ve mně, pošetilý hosti —
otroku tmavý, nepřibližuj se mi!

PÍSEŇ NA MOŘI

Jsme oba trosečníci!
Ó, zapal hvězdu na palubě
a poplujeme. Vítr burácí a žene
vše ztracené a opožděné
do noci hluboké a bdící.
Pojď blíže, pojď, a na obrubě
ztišené lodi budem hovořit a bdít
a dlouze do tmy zřít.

Do mého srdce dívej se, jak do vln hlubokých
a věř své předtuše, neboj se říci,
že vejdeš osudně do duše hlubin mých:
jsme oba trosečníci.

Snad nalezneme cesty rozkvetlé
a v dálky daleké, důvěrně zalétlé
motýle perleťové a písně! Nalezneme
vše ztracené a nenavrácené —
žár předvídaný v zbledlé líci,
a krásné bouře, které láskou ztišíš.
Ó, jděme spolu, jděme!
Jsme oba trosečníci.

Mou sevři ruku. Srdce slyšíš?
Je obzor měděný, a moře burácí,
a bude černá noc. Víš, co se nevrací?
Víš, co se nevrací?
Než bude černá noc a dychne Smrt — a velké růže snící
zprůsvitní západem, mou sevři ruku,
poplujem' nenávratným mořem v hluku
bouří a zmatku v tempu potácivé krásy!
Jsme oba trosečníci...
A spletou naše těla mohutných vln řasy,
budeme před Bohem a světem jedno
zapadlé v bezdno — světlo uhasínající —

LOUKY

Ó, louky daleké a plné květů,
závratných vzletů tam, kde obzor olivově plane
a šeptá tichou, kouzelnou svou větu
o věčnosti a štěstí, lásce věčně živé,
kde srdce plane, purpur krve kane
slunečné do růžových vřesů v polostíny zádumčivé — —
pro půlnoc života, k níž každý krok je blíž.

Ó, louky nehostinné, smutné, osamocené,
já byla u vás, zasadila keř a kříž
v střed vaší krásy za vše štěstí nedosněné, zlomené,
za touhy nevyplněné
a za všecko, co bylo, není již . . .

Ať vím a vzpomínám —
již nevrátím se k vám,
neb nenalezla bych, co spatřila jsem kdys
ve vaší volné, snivé zeleni a kráse. Jistě zřela bych
na místech drahých schůzek, slibů památných
jen temný tis
a kříž.

DEVÁTÁ VLNA

»Come away, Come away,
the sea waits! Follow!«

Veliký příliv z hlubin moře vyprýštil,
a strašná řeka
jak pramen krve z otevřených žil
vyvřela, zajásala
podivnou hudbou k břehům země:
devátá vlna zavolala,
slyšel jsi, slyšel? Moře čeká!!

Devátá vlna zavolala,
jak bouře od ostrovů Mrtvých ponuře a temně,
slyšel jsi, slyšel? Moře čeká!
Ó, každý musí jít ať tuleň nebo ryba
neb vlaštovka neb buřňák — musí jít,
ať k nebi křídla zvedá nebo zemi líbá,
ať touží žhavě žít neb laskavý mít klid,
ať muž neb žena, dítě,
jež kolébáno s hrůzou procitne,
neb tráva, kámen — marno: v ony sítě
záhadné vody blankytné a průsvitné
jít — musí jít!

Slyšel jsi, slyšel? Onen divný tón,
gis ono památné jak rudě fialový vřes,
jak šílenství všech lásek vyškytnuté dnes,
jak na dně moře hranu plakající zvon
a pod rubášem mlhy mrtvých sbor
refrainem přizvukuje: Nikdy víc a Nevermore!

Devátá vlna zavolala
jak by se smála, prosila a štkala
svůj rozkaz temný, přetajemný — —
ať vlaštovka neb tuleň, tráva — kámen,

muž, žena, dítě — uvrhne se zmámen
v ten závoj splývavý a jemný
do světélkujících a lákajících ramen,
jež perlovým svým smíchem škrtí
v hodině neodvolatelné smrti.

Člun Don Juanův vynořil se z moře
a zmizel, jakýs koráb šťastný vyplul z mraku
a zmizel, nebetyčná loď podobná hoře
se zjevila, a skořápka z ní zbyla vraku,
stříbrný měsíc jak hostie vyšel
a zmizel polknut čedičovou skalou.
Devátá vlna! Slyšel jsi ji, slyšel?
Je odsouzen, kdo slyšel.
Ó, příliš viděl, žil a cítil...
Svět krásný byl a do zázraku vznítil
svou věčnost malou
v ohniska srdcí zachycenou!

Mou sevři pevně ruku! Hebkou, bílou pěnou
zastřeno bude naše objetí.
Svítání bledých kouzlem polonoc jde měkká,
jde jako zrcadlení zásvětí.
Úchvatný tón zní, slyšíš? Pojď, teď přiletí!
Gis ono fialové jako hříva vlny cválá...
Devátá vlna zavolala.
Ó, Moře čeká!!

PEČETI ČERNÉ

Tak často místo slunce černé pečeti
vynesly ortel nad mým odsouzeným dnem,
pečeti trýznivě a smutně vleptané
v oblohu života, jak čísi prokletí,
z nichž každá zahojená rána zůstane
tajemným skrytým stigmatem.

Pečeti černé tmí se ve souhvězdí mém,
za každou září straší jejich stín,
ať v parku osamělém, květy zavátém,
ať v tichu duše rozsvícené do hlubin,
ať v tempu nadšením a vzněty bohatém,
pečeti černé v moje štěstí mlčelivé
a odvážlivé zaryly se zádumčivé —
tajemným, skrytým stigmatem — —

PÍSEN

Dva stejné drahé kameny jsem měla
s magickou mocí, jeden utopen
v tvém prstenu pad' na dno moře, zela
před tebou propast smrti v onen den.

A byl jsi zachráněn, však duše tvoje
zapsána moři oním kamenem,
démonu moři — — Těžké přišly boje.
Jsi v bouři loď? Já její plachtou jsem!

Hovořím s větry, vnikám v tajné síly,
nedá tě moři aquamarin můj!
Ó, volně pluj! Snad někdy v oblak bílý
se proměníš! Já ve smuteční thuj!

SERENADA SKORO SMUTNÁ

Na loutnu hrál, a ona zpívala,
a kdo byl příliš šťasten toho dne,
šel domů obdarován, tralala,
on klečel u ní, děcko nehodné.

Podivné děcko, — bůh buď milostiv, —
na loutnu hrál, a ona zpívala,
v koutku se krčil, srdce tlouklo v div,
nejedl, nespal, plakal, tralala...

Rozluštit život, lásku odhadnout,
ó těžký úkol, — drama, bolest, spleen;
oblaky odsunouti, změnit řeky proud,
proměnit v svátost dobrodružství vin.

A ještě jednou, jednou naposled
na loutnu hrál, a ona zpívala:
»Šílená rozkoš, závrať byl můj ret,
a chceš-li více, umři! Tralala!...«

V SIXTINSKÉ KAPLI

»Smiluj se nade mnou, Bože, podle
velkého milosrdenství svého!«

V Sixtinské kapli jsme se potkali:
byl těžký soumrak, večer života,
já viděla přes potopu a pouště do dáli
vzkříšené zázraky. Hořela samota
sny odvážnými, které tlukot srdce v chorál zmnoží,
varhany zněly v temné písně v oblacích
jak zvěstování, světlo blesklo v očích tvých,
dva prsty spojily se: *tvůj* a *boží.*

V Sixtinské kapli miserere znělo
ponurých žalmů v onu tichou hodinu —
ó, vidím dosud boží prst a tvůj, a *Tělo,*
jež *Duší* stalo se, a do stínu
měnlivých oblak, rozvlněných moří
plameny srdcí vysvobozených se noří
v propasti nebes jako hvězdy v prostor daleký...
Kam asi letíme? Jsem volným křídlem tvým,
r a věky naše duše spojily se božství rozhodnutím osudným —
na věky.

DO TMAVÉ NOCI

Do tmavé noci jsem se dívala,
do hlubin hlubších nežli moří dna,
do hlubin hlubších, strašně vysokých,
kde hvězda k hvězdě blankyt spínala
a třásla se jak srdce neklidná
a bojácná před ranou křídel zlých!

Do tmavé noci jsem se dívala,
do tůní nocí všech: a na dně kdes
neb stropů výsostí — ach dnes, ach dnes
(jak duše v svaté chvíli zbohatne)
mi tvář se zjevila, snad boží tvář
neb lidská tvář? Ó, čelo posvátné,
já na ně kladu jako na oltář
své myšlenky, sny, nechť se promění
v slova a písně, v oblaky a v květ,
v tělo a krev... Jdou tiše vznešení
duchové životem, jak mimo svět
půlnoční hvězdy září v tajemství.

Do tmavé noci jsem se dívala,
a vůdčím světlem velcí Snové tví
se stali mně. Ó, přej mi v temnotách
a před propastmi v srdce mrákotách,
abych je milovala, vzývala...

ŠTÍT

V adventě bylo to. A pozdě k ránu
podivná hvězda plála
tak jako nesvětská a jako betlemská,
nad Hradčanami stála
jak křížek koruny, neb žezla rukověť. —

Postavy šeré ku božímu stanu
kráčely vzrušené; a odpověď
toužily s nebes k modlitbám svých srdcí hlubin...

Tak jako nesvětská a jako betlemská
podivná hvězda plála, jako rubín,
krvavý rubín, chorál zněl: rorate coeli...

A srdce millionů v osamělý
chrám tepala, voskové sloupky hořely,
a písně křídly mávaly, a prostřely
koberec pro klečící k nebesům.
A v kapli svatováclavské vstříc velkým snům
chorály zněly, srdce bušila
jak světcův meč na uzavřenou bránu,
a v polostín svou nesmrtelnou záři šířila
podivná hvězda síly, narozená v pozdním ránu.

Nezhasla podnes,
a svítí jako nejsvětější štít
patrona české země, smutné, štvané!
A vítr zlý, byť vzedmuv plachty, odnes'
oblaky snů, jak lodi ztroskotané, —
nám *zůstane* ten štít —
a naše srdce jak v zvon poplašný — *do něho budou bít'*..!

SCALA SANTA

Jsou v Římě svaté schody, po nichž Kristus kráčel v hoři
v paláci Pilátově: scala santa. Minulost
šlépějí božských žhavý řetěz modliteb tam tvoří,
v nichž Spasitel se vznáší, utrpení lidských prost.

Na prvních stupních tichá víra z tváří oněch zírá,
a na posledních horečně žhne připoutaný zrak, —
již nic těm duším chvíle vyslyšení nezastírá,
jen říci amen, povstat, jít a čekat na zázrak.

Ó scala santa, roztoužená k monstrancím až vzhůru,
mně zjevuje se v nocech do krvava zoufalých,
svět propastí je strašnou, z níž až do azuru
se žebřík pne kams', Bože, v oblast věčných tajů tvých.

A přízrak příšerný se mezi nebem zemí houpá,
v astrálních sférách mizí, bolest taví srdce v krev:
— dav úžasný a hrozný po stopách tvých v závrať stoupá,
že smiluješ se, doufá, díla svého nezapřev.

Opuštěn člověk hledá svého Stvořitele zjevu...
Jsou šílenci to hrůz, neb stíny mrtvých prostorem
se tmí? Ó Bože, odhal tvář — ne lhostejnosti, hněvu,
leč věčné lásky, kterouž vnukni dole srdcím všem!

Viz, Bože, scala santa úděsů: — svět celý kleká!...
Stvoř silných duchů majáky pro bouří možnosti,
magický strážný oheň rozežhni v nich pro člověka,
na věky svatým ecce homo z pout ho vyprosti!

MĚSÍC SVÍTÍ...

Měsíc svítí ke mně
v opuštěné komnaty, a temně, temně
rostou hodiny a dny. Čí zítřek bude, či?
Odpovídá bílý, pospíchavý oblak: »Váš ne,
váš ne!« Každý modlí se i ten, kdo neklečí,
ten, kdo nevěří i ten kdo nemiluje...
Měsíc svítí. Oblak v dálku pluje...
Jaké je tu ticho bolestné a strašné!

Měsíc svítí. Tentýž měsíc svítí
na zraněné pláně pokořené země,
tentýž měsíc svítí k tobě,
zděšen svítí k tobě, k tobě...
Jakou hrůzu žiješ, jakou bolest v době
těchže paprskův i téže chvíle!! Budeš míti,
budeš míti — srdce zase otevřené
pro veliké svaté nebe, jestliže se sklene
nad námi a nový život stvoří?
Ó jak hrůza hrdlo zoufanlivě škrtí!
Měsíc svítí, tentýž měsíc tobě
mně a drahé zemi, horám, tichým pouštím, moři —
životu a smrti...

MODLITBA NEZNÁMÉ ŽENY

K tobě, ó Bože, svůj se bojím upřít zrak,
jsi příliš volán, nadarmo tvé jméno
a rouhavě je bráno, ztroskotaný vrak
je svět, a všecko lidské znesvěceno.

Přec odvažuji se, ó Bože, k tajům tvým, —
ne slabost vzhůru vede mne, však síla,
dnes není modlitba má ještě zoufalstvím,
chci, by jak srdce v zvon tvých oblak bila.

Vždy na světě jsi zástup v prachu klečet zřel,
sepiatých rukou nesmrtelné stromy,
ve spasmu vytržení vlny lidských těl,
kajících věčný průvod ze Sodomy.

A viděls bílé tváře světců horoucích
a mučedníkův úsměv zkamenělý,
rty mrtvé, na nichž poslední verš písně ztich',
a modlitby, jež věžmi k tobě čněly.

A vyplakaných očí světla krvavá
k tvým hvězdám o pomoc se obracela...
A věky šly a došly: lásky poprava
ponurým stínem křížů zemi ztměla.

Ó Bože, slyš! Zde stojím, v stínech pouhý stín,
mne nikdo nevidí, jen ty mne vidíš,
jak otvírám ti duši v světě těžkých vin,
ó ty mne slyš, jenž dráhy hvězdné řídíš!

Nad vlastní touhy, bolesti své dál' a výš'
se modlím a tvou Prozřetelnost vzývám
a věřím věrou lásky, že mne vyslyšíš,
jak křídla sny své skláním k našim nivám.

Jak křídla sny své zvedám k mocným trůnům tvým,
horoucně tebe prosím: po zásluze
ať všem se dostane, stůj bohatstvím
své lásky při nás v neštěstí a hrůze!

Snad budeš krutě trestat, snad i odpouštět,
přijď Království tvé, zahoj strašné rány,
svou nejsvětější vůlí slavně rozsuď svět,
vztyč Spravedlnost, Bože svrchovaný!

NOKTURNO

Již dávno nepluly tak oblaky jak dnes,
již dávno nebyly tak spěchající, zlaté,
jak toho večera, most soumračný se snes'
od tebe ke mně. Nedotknu se země
v samotě svého srdce v chvíli svaté:
a potkám tebe dnes.

Pochodně uhasnou a světy budou temně
a tiše hovořit, a most, náš most —
vyslovit neodvažuji se tvého jmena —
nám sklene cestu k zázraku. Jsem žena
neb pouze píseň nebo sen, jenž vzrost'
v chimaeru na tvé cestě za odstínem?

Jsem, nevím kdo. Jen tvoje jmeno velmi tiše
vyslovím přece toho večera, a hvězdy s výše
napadnou na most oblačný snů našich
v hodinách nad věčnost a život dražších;
tam potkáme se stíny dva — a splynem'...

ZLOMEK DOPISU
31 VII 1915

Byl poustevník, ten pro jediný keř,
jenž ze semene vyrostl mu, žil,
a tulák pro slunce a stín, ach věř,
a hříšník žít chtěl, aby vinu smyl.

A šťastný člověk pro srdce byl živ,
a jiný pro myšlenku svatou zdvih'
svou hlavu tam, kde umříti chtěl dřív, —
je strašně krásné dožít v illusích!

Byť paprslek byl pavučinou jen,
jež svítí v nedostupném slunci nám, —
a předmět žití pavouk, vězňův sen
a jeho láska! Žhavě vzpomínám — —

Víš, onen drahý cizinec, ó víš?
žil oblakům, jež snivá plují v dál!
Ó čti, než branám těžkým odpovíš,
vzkaz jeho: není co bys miloval?

V JOSAFATU

V dol Josafat jsem vešla osamělá,
pláň bez stínů se bílým světlem chvěla,

bez stínů hroby, trosky, smrti stopy,
jen starý rabbi k nim tmu zraku klopí,

nehybný jako přízrak, čekající
božího soudu, těžké chmury v líci.

»Sám s živými neb mrtvými,« — děl suše, —
»vždy stejný osud osamělé duše...«

Údolí Josafat tak neživotné, němé...
»A když se žíti chce?« — Děl rabbi: »Sněme!«

Já ztlumila jsem dlaní bolest světla,
v ráj, srdci drahý, touha moje létla.

Řek' rabbi tvrdě: »Chimaera vše pouhá!«
Já usmála se: dolétla má touha...

Snad jasnovidnost rabbiho ji zhlídla?
Zastenal náhle: »Zkrvácená křídla!«

RYBÁŘI

Rybáři nad vlnami schýlení
k svým prázdným sítím, ke snům nezvěstným,
jim v duši straší vzlykot tulení,
ryb mlčení a dálných břehů dým.

Soumraky zlaté do vln padají,
horečky třeští v srdích zlomených,
a vítr zpívá sloky o ráji,
o ráji zpívá — věčný, sladký hřích.

Labuti vzlétly jako oblaka
bludná a snivá. Sedí rybáři
a přemýšlejí. Nic jich nezláká,
než moře ohromné, když zazáří.

A sítě trhají se, zmítá člun,
a moře plné stříbra šupin ryb
zděšených světélkuje v píseň strun
měsíčných: »Návrat v štěstí slib mi, slib!«

Je prostor záhadný a plný hvězd,
rybáři sedí pokorni jak dřív.
Co potká je? Snad odměna neb trest,
nenávist modrých vln neb jakýs div.

Domov a moře: Ráj je obojí
rybářů snivých, ale veslo ne,
ni plachta, stožár — nespojí
domova s mořem — —: člun dnes utone...

Utone: lodí mrtvých průvody
se zjevují — zlá věštba... Smrti Stín
v cár němé plachty oděn nad vody
se sklání, pátravě zří do hlubin.

Podmořských nestvůr v děsném mumraji
tam vidí, pošklebek zlý na tváři:
sní na dně v troskách lodi o Ráji,
sní o Ráji nešťastní rybáři!

SLOKY MELANCHOLICKÉ

Chci zastaviti se a za tebou se dívat,
jak po hranici mezi nebem — zemí ideš,
jak postava tvá v oblohu se bude vrývat
zákonem hvězd a sluncí, které sleduješ.

Víš, že tě provázím víc duší nežli zrakem,
a proto jasnovidněji a vroucněji,
ať dálka horami ať zahalí tě mrakem,
tajemnou silou srdce k tobě dospěji!

Můj osud žlutým, urvaným je listím zavát,
a zaklet snad a tobě svítí ratolest
rašící olivy... Mne budeš přivolávat?
Jsem vždy a všude s tebou jako záře hvězd.

V ta světla neporušitelná, mlčelivá
kdykoli zahledíš se, zamyslíš, buď jist,
že jimi věčná láska na tebe se dívá
a mně zde mění v květy každý svadlý list.

LÁSKA

Tys řekl moři: »Věčná Lásko má a Sne,
máš maják v srdci mém, jenž nikdy nezhasne!

Tvé osvětluje proměny, tvou ohromnost
a sílu, vášeň, krásu, vln tvých k nebi most,

tvé bouře vítězné a vítěznější klid,
ó moře, volám tě, chci na tvých pláních žít,

chci zapomenout světa, dát se unášet,
být s tebou volný, svůj, jak koráb, srdce, svět,

uzříti tajemství tvých sladké přízraky
a v dálkách zářící svých chimaer oblaky,

chci poznat akordy tvé závrati a dna
a nekonečných obměn pouta záhadná,

a někdy vod tvých divotvorných na pouti
chci, moře, drahé moře, s tebou splynouti!«

Tvá píseň moři jest mé duši vnuknutím,
ji slyš, jen slovo *moře* zaměň jménem Svým,

ji slyš nesmírné lásky věčným zákonem,
v níž oba, nebem zacloněni, utonem...

JAK PLULA OBLAKA

Jak plula oblaka, jež jediná měls rád,
Baudelairův cizinče. Víš, jak jsem zpívala:
»Až budeš milovat
zas jenom oblaka!« Ta píseň bývalá
se vrací. Oblaka! Tys na ně zapomněl
a ruku v ruce se mnou, se mnou šel
v radostné závrati, jen rudé, drahé kvést
jsi viděl srdce jedno, nezatoužil v dál
a strašně, odvážlivě jsi je miloval.

A dlouze k obzoru se stínil našich cest
kříž tajemný, a těžké zlaté prsteny
spadaly ke dnu moře, kterým plout, ach plout
nám bylo v půlnoci. A teskné proměny
dnů, roků stačily, bys necítil svých pout
a přijal sladkou, velkou volnost tuláka,
jenž ke všem stranám světa touží. A ty jdeš —
jdeš — jako náměsíčný, nezříš ničí žal,
Baudelairův cizinče, a strastně miluješ
zas jenom oblaka,
jež plují přeludná a sivá v dál, ach v dál...

TAJEMSTVÍ

»Et pourtant...« Ch. B...

A přec — na břehu země zaslíbené
Snů lidských, v Ráji vyvolených duší
jsme nalezli se noci po probděné
a poušti problouděné. Srdce buší
nám jednou modlitbou a stejnou hudbou...

Přes prostory a časy nespojené
a bolesti, zlou zatížené sudbou,
přes bouří osud útočný a hlučný,
jsme upoutáni v svazek nerozlučný
nesmírnou volností a krásou vyšší,
tak duchovitou a tak nadsmyslnou — —
že srdce — srdce *vyslyší* a *ztiší*. — —
A vlnou harmonie, věčnou vlnou
jdem lidsky unášeni svatou hudbou:
v slunci i větru půlnočním, ó — *našich* plachet hudbou.

OBSAH:

V pozdní chvíli

Hudba plachet

Kniha tato
vyšla jako 137 svazek
Knih dobrých autorů / Upravil Miloš
Klicman / Vydala Kamila Neumannová,
Žižkov-Olšany, Chelčického 45
Vytiskl J. Skalák a spol.
V Praze 1917
Knihy této vyšlo
také 30 výtisků na ručním papíře

DM 7'-aut

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PG
5038
J45H8

Jesenska, Ruzena
Hudba plachet